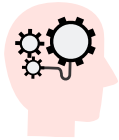

GLOSSARI

- **Abreviatura:** Procediment que s'utilitza per representar paraules escrivint només una o diverses de les seues lletres.
- **Ganyes de roure:** són unes curioses boles de la mida d'una nou, de color marró, plenes d'uns piquets que sovint formen una corona, i d'interior i aspecte esponjós.
- **Alexandria:** Ciutat portuària mediterrània d'Egipte.
- **Alfons d'Aragó:** (Regne de Nàpols, 1481- Roma, 1500) va ser duc de Bisceglie i príncep de Salern. És el fill il·legítim d'Alfons II, rei de Nàpols i la seu amant Troia Gazzela. Espòs de Lucrecia Borja.
- **Aprenent:** Persona que aprén alguna cosa, especialment un ofici manual, practicant amb algú que ja el domina.
- **Apocalipsi:** És l'últim llibre del Nou Testament i de la Bíblia cristiana.
- **Àrabs:** Persona natural de la península aràbiga i altres territoris circumdants de llengua àrab, o algú d'aquest origen.
- **Arxiu:** la paraula prové del llatí Archivum ("registres escrits"), la qual prové del grec arkheion ("ajuntament o edifici públic"), que deriva d'arkhé ("principi, origen o primer lloc").
- **Armariu:** Era la persona encarregada de decidir quins llibres es copiaven, així com de guardar i protegir els còdexs a la biblioteca.
- **Envernissada:** Aplicació de vernís a una superfície de fusta, pintura, pergami o altres coses, per preservar-les o donar-los llustre.
- **Biblioteca:** la paraula prové del llatí Bibliotheca, l'origen del qual ve del grec antic bibliothékē (compost per biblion, «llibre» i theke, «caixa»); caixa s'entén generalment com un edifici o cambra.
- **Càlam:** instrument de canya tallat en punta que es pot fer servir per a l'escriptura sobre argila, cera o banyat amb tinta sobre paper, pergami o paper.
- **Cal·ligrafia:** és l'art d'escriure amb lletra bella, artística i correctament formada, seguint diferents estils.
- **Catedràtic:** Professor que té la categoria docent més alta en centres oficials d'ensenyament secundari o universitari.
- **Xina:** Xina és una nació molt poblada d'Àsia Oriental els vasts paisatges abasten praderies, deserts, muntanyes, llacs, rius i més de 14,000 km de costa. La seva capital és Pequín.
- **Còdex:** Llibre manuscrit que té importància històrica o literària, especialment quan és anterior a la invenció de la impremta.
- **Comerciant:** Persona que es dedica a comerciar.
- **Conservador/a:** Persona encarregada de preservar els objectes que constitueixen una o diverses col·leccions en un museu, arxiu, o qualsevol tipus de patrimoni moble o immoble.
- **Convent:** Casa on viuen en comunitat monjos o monges d'una ordre religiosa.
- **Copista:** Era la persona encarregada de copiar paraula per paraula el text assignat amb ploma i tinta.
- **Egipte:** País que uneix el nord-est d'Àfrica amb Mitjà Orient, data de el període dels faraons.
- **Escrivà:** L'escrivà era el copista o amanuense de l'Antiguitat. Veure paraula copista.

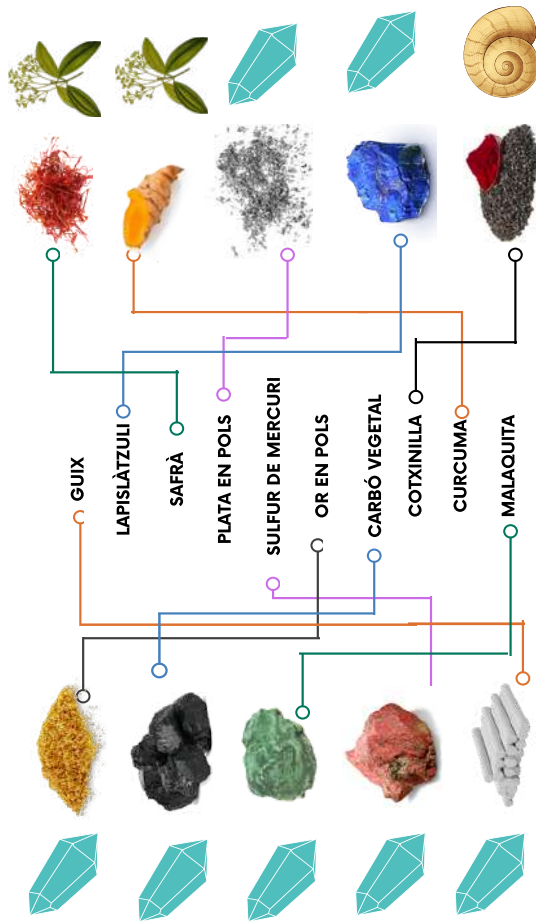
- Esriptura carolíngia: La minúscula carolíngia o minúscula carolina és una escriptura desenvolupada com a escriptura estàndard a Europa de manera que l'alfabet llatí pogués ser fàcilment reconegut en ella per la petita classe alfabetitzada d'una regió a una altra. Va ser usada en l'Imperi de Carlemany.
- Flor de lis: En heràldica, una representació de la flor del lliri.
- Goma aràbiga: La goma aràbiga és la resina d'una varietat d'acàcies, usada com a espessidor natural.
- Gutenberg: Orfebre alemany, inventor de la premsa d'impremta mòbil moderna. El seu treball més reconegut és la Bíblia de 42 línies, que es considera el primer llibre imprès amb tipografia mòbil.
- Humanistes: Persones seguidors de la corrent intel·lectual de l'Humanisme. És a dir, són els filòsofs de segle XVI, a conseqüència del Renaixement al segle XV.
- Il·luminador: Era la persona que dibuixava i pintava les il·lustracions i elements decoratius dels manuscrits. Després aplicava la tècnica del daurat.
- Il·luminar: Acció d'una persona en crear decoració per acompanyar el text d'un manuscrit o còdex medieval.
- Imperi Romà d'Occident: és el nom que va rebre la part occidental de l'Imperi romà després de la divisió administrativa iniciada amb la tetrarquia de l'emperador Dioclecià (284-305) i consolidada per l'emperador Teodosi I (379-395), qui ho va repartir entre els seus dos fills: Arcadi va ser designat emperador d'Orient i Honori d'Occident.
- Impremta: És un mètode mecànic destinat a reproduir textos i imatges sobre paper, tela o altres materials.
- Impressor: Persona que té per ofici imprimir textos o il·lustracions en una impremta. Incunable: Llibre ha estat imprès abans de l'any 1500.
- Lambert Palmart: Impressor alemany nascut a Colònia suposadament en 1440. La seua dona Leonor Eiximenis, va ajudar a finançar la impremta del seu marit a València. Impressor "d'Obres e trobes en lahors de la Verge Maria" és la primera obra literària impresa a Espanya.
- Llibre d'Hores: És un tipus de manuscrit il·luminat molt comú en l'Edat Mitjana. Cada llibre d'hores és únic, a causa que es realitzava exclusivament per a una determinada persona. Sol contenir textos de pregàries, salms, així com abundants il·luminacions al·lusives a la devoció cristiana.
- Lucrècia Borja: Va ser la filla de Roderic Borja, el poderós renaixentista valencià que més tard es va convertir en el papa Alexandre VI, i de Vannozza Cattanei. Va ser germana de Cèsar, Joan i Jofré. Dona d'Alfons d'Aragó, príncep de Salern.
- Manuscrit: Text escrit a mà.
- Missals: Llibre litúrgic que conté les cerimònies, oracions i rúbriques per a la celebració de la missa en el ritu romà.
- Monestir: Comunitat formada per un o diversos monjos i l'edifici on habiten, en clausura.
- Monjo cartoixà: L'Orde dels cartoixans és una ordre contemplativa de l'Església catòlica, fundada per Sant Bru l'any 1084.
- Musulmans: Persones que creuen i practiquen l'islam, és a dir, una religió monoteïsta que es regeix per unes sagrades escriptures - Corà - i que va sorgir al segle VII a Aràbia de la mà del seu principal profeta, Mahoma.
- Occident: És una expressió que s'identifica en si mateixa històricament sorgida a Europa, per denominar una zona del món, una cultura o conjunt de cultures i una civilització.
- Pa d'or: Làmina molt fina d'or batut, utilitzada tradicionalment per a decoració per mitjà del daurat sobre la superfície de diferents objectes artístics, per exemple en pergamí, paper, escultures, icones, retaules, orfebreria, mobiliari i superfícies arquitectòniques.

- Papir: Suport d'escriptura elaborat a partir de *Cyperus papyrus*, una herba palustre aquàtica de la família de les ciperàcies molt comú al riu Nil a Egipte i en alguns llocs de la conca mediterrània.
- Península Ibèrica: Està situada al sud-oest d'Europa; està envoltada pel mar Mediterrani i l'oceà Atlàntic unint-se a la resta de continent pel nord-est.
- Pergamí: Material fet a partir de la pell de corder o d'altres animals, especialment fabricat per poder escriure sobre ell.
- Pèrgam: L'antiga ciutat grega de Pèrgam estava situada al nord-oest d'Àsia Menor, a 30 km de la costa de la mar Egeu i enfront de l'illa de Lesbos, a la regió anomenada Eòlida.
- Pergamentariu: Era la persona encarregada del pergamí. Delimitava a cada pàgina l'espai que havia d'ocupar l'escriptura i les imatges.
- Pedra tosca: Roca ígnia volcànica vítrea, amb baixa densitat - flota a l'aigua - i molt porosa, de color blanc, groguenc o gris.
- Pigment: És un material, generalment presentat en pols, que canvia el color de la llum que reflecteix un objecte per una qüestió d'absorció del color.
- Querubí: És un tipus d'àngel representat per un nen xicotet molt bonic. Són considerats com els guardians de la glòria de Déu. El seu nom significa «els pròxims» o «els segons».
- Raspador: Utensili que serveix per a raspar.
- Restaurador: Persona que té per ofici restaurar obres d'art o objectes de valor.
- Rubricador: Era la persona encarregada d'escriure les lletres inicials, amb decoració o sense. A més, de les lletres majúscules, de nom rúbriques, amb tinta roja o blava.
- Sant Vicent Ferrer: Va ser un dominic valencià, taumaturg, predicador, lògic i filòsof. Germà de Bonifaci Ferrer.
- Salteri: Llibre de salms.
- Scriptorium: El terme scriptorium, literalment «un lloc per escriure», s'utilitza habitualment per a referir-se a l'habitació dels monestirs de l'Europa medieval dedicada a la còpia de manuscrits pels escribes monàstics.
- Sulfat de ferro: El sulfat de ferro (II) és un compost químic iònic de fórmula. També anomenat sulfat ferrós, caparrosa verd, vidriol verd, vidriol de ferro, melanterita o Szomolnokita, el sulfat de ferro (II) es troba sempre sempre en forma de sal heptahidratada, de color blau-verdós.
- Tanins: Substància química vegetal natural que es troba en alguns vegetals.
- Transcripció: Representar elements fonètics, fonològics lèxics o morfològics d'una llengua o dialecte mitjançant un sistema d'escriptura.
- Tinta negra xinesa: Pols o sutge que es recull dels fums produïts per la combustió de matèries resinoses, denominat negre de fum, dissolt en aigua.
- Teologia: Disciplina que estudia el conjunt de coneixements sobre Déu, els seus atributs i les seues perfeccions.
- Turquia: País que s'estén des d'Europa oriental fins a Àsia occidental, amb connexions culturals amb l'antic imperi grec, el persa, el romà, el bizantí i l'otomà.
- Universitat: Una universitat és una institució acadèmica d'ensenyament superior i investigació que atorga títols acadèmics en diferents disciplines.
- Vitel·la: Pell de vaca o vedella, adobada i molt polida, especialment la que permet pintar o escriure.

SOLUCIONS

SOLUCIÓ ACTIVITAT DELS PIGMENTS

SOLUCIÓ FITXA DIDÀCTICA DE LES TASQUES DEL SCRIPTORIUM - LLIÇÓ 1

Era la persona encarregada del pergamí. Delimitava a cada pàgina l'espai que havia d'ocupar l'escriptura i les imatges.

EL PERGAMENTARIUS

Era la persona encarregada d'escriure les lletres inicials, amb decoració o sense. I les lletres majúscules, de nom rúbriques, amb tinta roja o blava.

EL RUBRICADOR

Era la persona que revisava que la còpia no tingués errors. Si veia algun, l'esborrava raspant el pergamí i escrivia damunt.

EL CORRECTOR

1

EL ARMARIUS

Era la persona encarregada de decidir quins llibres copiar, així com de guardar i protegir els còdexs a la biblioteca.

2

EL COPISTA

Era la persona encarregada de copiar paraula per paraula el text assignat amb ploma i tinta.

4

EL IL·LUMINADOR

Era la persona que dibuixava i acoloria les il·lustracions i elements decoratius dels manuscrits. I després aplicava la tècnica del daurat.

6

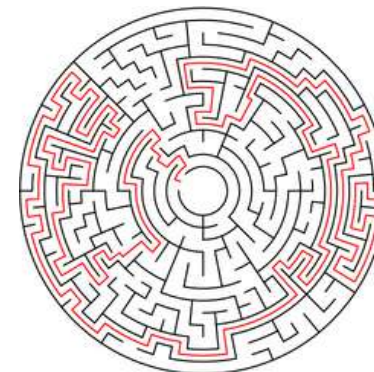

EL LLIGADOR DE LLIBRES

Era la persona encarregada d'enquadernar els llibres, i foliar amb dues tapes de fusta cobertes amb cuir.

7

SOLUCIÓ DEL LABERINT

GENERALITAT
VALENCIANA

TOTS
A UNA
veu

